

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium
info@agri.ee
allan.aleksasin@agri.ee
katrin.tuula@agri.ee

Teie 20.11.2024 nr 1.4-3/1141

Meie 06.12.2024 nr 4/195

Arvamuse avaldamine määruse „Toidu-, sööda- ja veterinaarjärelevalve toimingute tegemise eest võetava tunnitasu määr 2025. aastal“ eelnõu kohta

Lugupeetud Piret Hartman!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ja Eesti Kaupmeeste Liit tänavad Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust regionaal- ja põllumajandusministri määruse „Toidu-, sööda- ja veterinaarjärelevalve toimingute tegemise eest võetava tunnitasu määr 2025. aastal“ eelnõu kohta. Järgnevalt esitame eelnõu kohta oma kommentaarid ja ettepanekud.

1. Tunnitasu määrade tõstmine

Eelnõu § 1 kohaselt on toidujärelevalve toimingute tegemise eest võetava tunnitasu määr 2025. aastal praeguse 35,74 euro asemel 38,9 eurot ehk kasv on ligi 9%. Söödajärelevalve toimingute tegemise eest võetava tunnitasu määr on eelnõu § 2 alusel praeguse 42,7 euro asemel 43,8 eurot ehk kasv on 2,6%. Veterinaarjärelevalve toimingute tegemise eest võetava tunnitasu määr on eelnõu § 3 kohaselt 2025. aastal 33,1 eurot praeguse 22,3 euro asemel ehk tõus on 48%.

Eelnõu seletuskirjas (lk 3) on tasumäärade tõstmist selgitatud järgmiselt: „2025. aastaks kehtestatavad tunnitasu määrad tõusevad 2024. aasta tegelikel kuludel põhinevatele andmetele tuginedes. Üldiste sisendkulude tõusu arvestades on keskmisest rohkem tõusnud palgakulu, laboratoorsete analüüside ja uuringute tegemise ning diagnoosimise kulud. Ettevõtete arv on kasvanud ja üldiste sisendkulude tõusu ning inflatsiooni tõttu tõusid eelmise aastaga võrreldes toimingute tegemisega seotud kogukulud kõigis valdkondades.“

Seletuskirjas on väga pealiskaudselt põhjendatud, miks on vaja tasumäärasid tõsta just eelnõus sätestatud ulatuses. Eelkõige jääb arusaamatuks, mis põhjustel täpsemalt soovitakse tõsta toidujärelevalve ning veterinaarjärelevalve toimingute tegemise eest võetava tunnitasu määra.

Statistikaameti andmetel tõusis tarbijahinnaindeks 2024. aasta oktoobris võrreldes 2023. aasta oktoobriga 4,1% ning keskmine brutokuupalk oli 2024. aasta 3. kvartalis 8% suurem kui aasta varem. Seega tarbijahinnaindeksi muutus ega keskmise kuupalga kasv ei saa olla põhjuseks tõsta tasu määrasid vastavalt 9 ja 48%.

Seletuskirjas (lk 4) on toodud välja 2024. aasta põhjal arvestatud toidujärelevalve tunnitasu kulukomponendid eurodes ning kulude osakaalud. Sama teabe saatis meile

varasemalt ka õiguskantsler 2023. aasta kulude kohta. Järgnevas tabeli on toodud võrdlus kulukomponentide lõikes.

	2023	2024	Muutus eelneva aastaga
Tööjõukulu	491 688	552 402	60 714
Rajatiste ja seadmete ning muud nendega seotud kulud	38 437	53 157	14 720
Kulumaterjalid ja töövahendid/inventar	38 467	11 002	-27 465
Ametnike ja töötajate koolituskulud	29 827	6636	-23 191
Sõidu- ja lähetuskulu	62 148	27 284	-34 864
Laboratoorsete analüüside ja uuringute kulu	203 500	165 309	-38 191
Kogukulu	864 066	815 792	-48 274
Järelevalve töötunde	21 645	20 962	-683

Seletuskirjas olevast infost on puudu teave, kui palju on erinevad kulukomponendid protsentuaalselt kasvanud või vähenenud võrreldes eelmise aastaga ning mis on kulude kasvu või langust põhjustanud. Tabelist on näha, et kui aastaga vähenesid järelevalve töötunnid ca 700 tunni võrra, siis tööjõukulud kasvasid üle 60 000 euro ehk kasv ühe töötunni kohta on ca 16%, mis ületab keskmise palga kasvu ligi kaks korda. Üllatavaks võib pidada ka seda, et rajatiste ja seadmete ning muud nendega seotud kulud on kasvanud aastaga ca 38%. Kahjuks ei selgu seletuskirjast, miks on nende kulukomponentide kasv olnud nii kiire ja kas see on põhjendatud. Kui selline võrdlus ja selle juurde toodud selgitused oleksid seletuskirjas iga kulukomponendi juures olemas, siis oleks lihtsam aru saada, kas tasus sisalduvad kulud on põhjendatud ja järelevalve toimub kuluefektiivselt või mitte. Praegu jääb seletuskirja lugedes mulje, et tunnitasu määrasid tõstetakse kontrollimatult ja läbipaistmatult. Kuna tasumäärade tõstmise osas puuduvad sisulised selgitused, siis ei saa välistada, et kulude kasv on tingitud sellest, et järelevalve teostamine ei toimu enam nii efektiivselt ja kulutõhusalt kui varasemalt. Samadele probleemidele oleme viidanud ka varasematel aastatel.

Ettepanek:

Seletuskirjas tuleb täiendada seda osa, kus on põhjendatud tunnitasu määrade tõstmist. Lisaks kulude suurusele ja osakaalule tuleb seletuskirjas välja tuua, kui palju on erinevad kulukomponendid aastaga kasvanud või vähenenud ning mis on selle põhjus. Alles pärast seletuskirja täiendamist eelkirjeldatud viisil saame hinnata, kas tunnitasu määrade tõstmine on läbipaistev ja põhjendatud. Praegu ei ole tunnitasu määrade tõstmine läbipaistev.

2. Uute tasumäärade etteteatamise tähtaeg

Peame positiivseks, et Regionaal- ja Põllumajandusministeerium saatis sel aastal tasumäärade tõstmise eelnõu kooskõlastusringile novembris, mitte detsembris nagu on olnud viimaste aastate praktika. Samuti on samm paremuse suunas see, et huvigruppidele anti tagasiside andmiseks 11 tööpäeva, mida on oluliselt rohkem kui varasematel aastatel.

Ettevõtjate ootus on aga see, et järgmise aasta tasumäärad oleksid teada ehk määrus Riigi Teatajas avaldatud hiljemalt novembri keskpaigaks. See tähendab, et eelnõu peab tulema avalikule kooskõlastusringile oktoobri keskpaigas või hiljemalt oktoobri lõpus. Pikem etteteatamise tähtaeg on vajalik selleks, et ettevõtjad saaksid eelarveid tehes arvestada uue aasta tasumääradega. Eriti oluline on varajane teadasaamine siis, kui uuest aastast plaanitakse tasumäärasid tõsta oluliselt kiiremini kui on olnud jooksva aasta palgakasv või tarbijahinnaindeksi muutus. Viimaste aastate praktika on olnud see, et järgmise aasta tasumäärad avaldatakse Riigi Teatajas heal juhul kaks nädalat, vahel ka mõned päevad enne uue aasta algust. See ei ole mõistlik etteteatamise tähtaeg.

Ettepanek:

Saata järgmisel aastal tasumäärade kehtestamise eelnõu kooskõlastusringile oktoobris ning avaldada uue aasta tasumäärad Riigi Teatajas hiljemalt novembri keskpaigas.

3. Teiste riikide praktika tasude kogumisel

Seletuskirjas (lk 8) on kirjas, et siseriiklikke tasusid erinevas vormis korjavad vähemalt 19 EL-i liikmesriiki.

Ettepanek:

Palume seletuskirja täpsustada selles osas, kuidas rahastatakse järelevalvet teistes riikides ning kas see on ELi õigusega kooskõlas, et järelevalvetasusid ei koguta ettevõtjatelt.

Loodame, et peate võimalikuks meie kommentaare ja ettepanekuid arvesse võtta.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts, Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor

Nele Peil, Eesti Kaupmeeste Liidu tegevjuht